

Quickscan Wet natuurbescherming

Realisatie nieuwbouwwoningen te Ruinerwold

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Realisatie nieuwbouwwoningen te Ruinerwold

Leeuwarden, april 2023

In opdracht van:

Dumas Groep

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Realisatie Nieuwbouwwoningen te Ruinerwold. Rapport
23045. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van Blij12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
2.3	Zoogdieren	7
	Vleermuizen	7
	Overige zoogdieren.....	8
2.4	Reptielen.....	9
2.5	Amfibieën	9
2.6	Vissen	10
2.7	Ongewervelden	10
2.8	Gebiedsbescherming.....	10
	Stikstofgevoeligheid.....	11
2.9	Houtopstanden	11
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	12
3.1	Overzicht beschermde soorten	12
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	12
	Algemene broedvogels.....	12
	Steenuil 12	
	Grote modderkruiper.....	12
	Zorgplicht	13
	(extra)stikstofuitstoot	13
	Houtopstanden	13
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	13
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	14
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

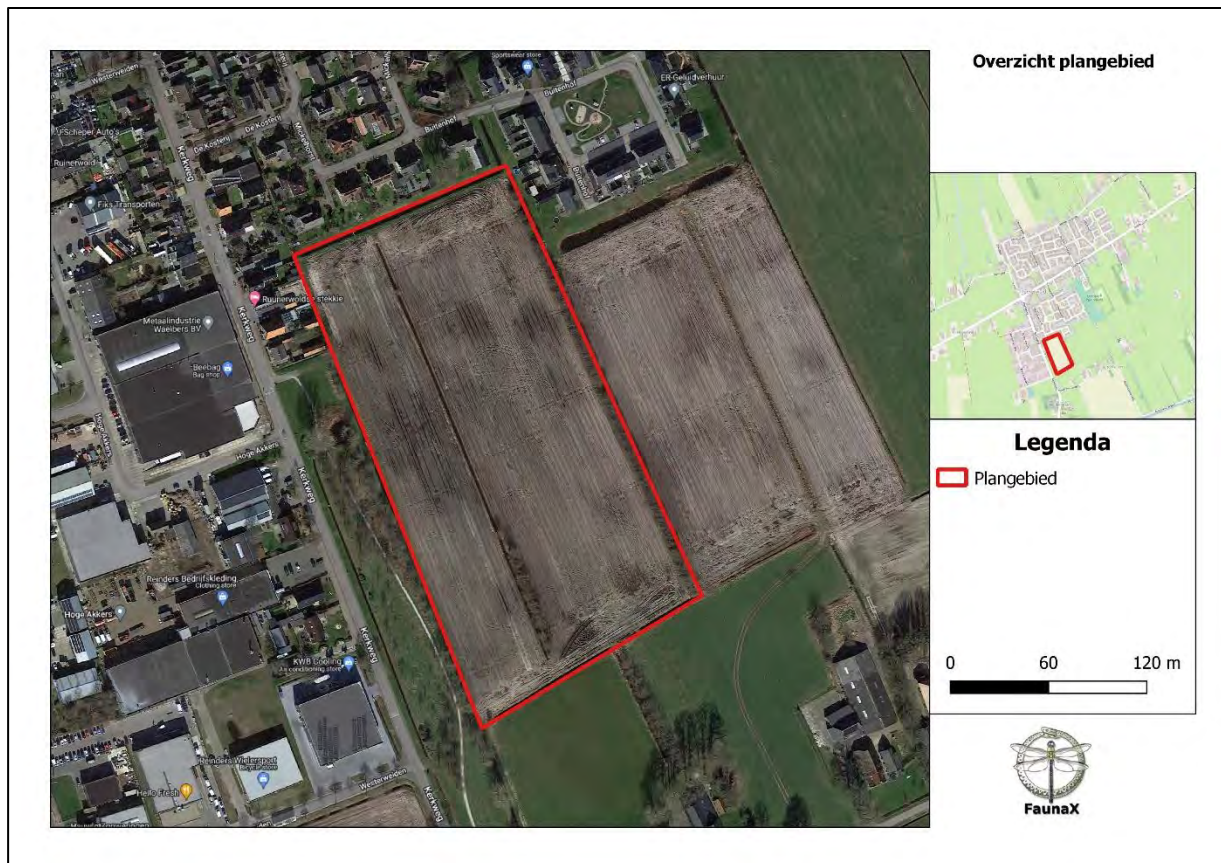
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens om ruim 100 nieuwbouwwoningen te realiseren op een tweetal percelen met agrarische invulling langs de zuidkant van Ruinerwold. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rode lijn) te Ruinerwold.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Dumas Groep heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op donderdag 23 maart 2023 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (12°C, windkracht 4, half bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het NatuurNetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied betreft een tweetal percelen met een agrarische bestemming langs de zuidkant van Ruinerwold. Het plangebied wordt begrensd door sloten, met aan de noordoostzijde een bomenrij en ten zuidwesten van de percelen een parkje. Hiernaast loopt er een sloot tussen de twee percelen, waarlangs aan de zuidzijde enkele bomen staan. De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de bebouwde kom van Ruinerwold, evenals agrarisch gebied, doorspekt met sloten en bomenrijen.

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van ruim 100 nieuwbouwwoningen binnen het plangebied. Hierbij worden mogelijk (delen van) sloten aangetast en bomen gekapt.

Figuur 1.2. Een impressie van het plangebied.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Tijdens het veldbezoek werden soorten aangetroffen als ridderzuring, paardenbloem, braam, hondsdrif en speenkruid. Ten tijde van het veldbezoek werden geen beschermde plantensoorten aangetroffen, noch is het geschikte biotoop hiervoor aanwezig. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen. Aan deze eisen wordt binnen het plangebied niet voldaan. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

Figuur 2.1. Een impressie van de vegetatie binnen het plangebied, met v.l.b.n.r.o.: ridderzuring, paardenbloem, hondsdrif en braam.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan uitgesloten worden op basis van habitateigenschappen.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied werden gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten.

Steenuil

In één van de wilgen langs de sloot die door het plangebied loopt werd een hol aangetroffen (figuur 2.2). Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse recente (<5 jaar) waarnemingen van steenuilen bekend, waarvan een enkele uit de bebouwde kom van Meppel op ca. 2,5 km afstand vanaf het plangebied. Daarnaast zijn waarnemingen van deze soort bekend uit Koekange en de omgeving van Ruinerweide in oostelijke richting van het plangebied (bron: NDFF). Gezien de aanwezigheid van diverse recente waarnemingen van deze soort, evenals een voor steenuil geschikte holte in een knotwilg binnen het plangebied kan de aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest, dan wel leefgebied van deze soort binnen het plangebied naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Een voor steenuil geschikt bevonden holte in een knotwilg binnen het plangebied.

Op dezelfde knotwilg werd tevens een enkel nest aangetroffen (figuur 2.3). Dit betreft een klein nest dat zich relatief laag bij de grond bevindt. Het wekt de impressie dat dit nest van een soort is waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, zoals houtduif. Het kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten dat dit het jaarrond beschermd nest van een soort als ransuil betreft.

Figuur 2.3. Op een knotwilg binnen het plangebied werd een enkel nest aangetroffen.

Gebouwbroeders

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. Binnen het plangebied staan geen kunstmatige bouwwerken die geschikt zijn als broedlocatie voor dergelijke soorten. Ook in de directe omgeving van het plangebied is hier geen sprake van. Woningen die rond het plangebied staan bevinden zich naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van het planvoornemen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest van steenuil, dan wel leefgebied van deze soort binnen het plangebied kan naar ons inzicht **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige jaarrond beschermde (boom)nesten binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan wel op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Voor deze soorten biedt het plangebied veel mogelijkheden. Zo kan op het nest in de knotwilg binnen het plangebied opnieuw worden gebroed door een soort als houtduif en kunnen watergebonden soorten als wilde eend en meerkoet tot broeden komen in de oevers van de sloten binnen en rond het plangebied.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten (in dit geval) geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. In de bomen binnen en rond het plangebied werden geen voor vleermuizen geschikte boomholtes aangetroffen. De aanwezigheid hiervan kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied staan geen kunstmatige bouwwerken waar vleermuizen in kunnen verblijven. De woningen die zich rond het plangebied bevinden staan naar ons inzicht buiten de invloedssfeer van het planvoornemen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in kunstmatige bouwwerken binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

Langs het noordoosten van het plangebied loopt een bomenrij. Hiernaast wordt het plangebied aan de zuidwestkant begrenst door een parkje. Deze landschapselementen vormen waarschijnlijk onderdelen van vliegroutes van vleermuizen uit de omgeving hiervan. De omgeving van het plangebied biedt naar ons inzicht echter voldoende alternatieve vliegroutes, zoals vergelijkbare bomenrijen. Ook blijft het parkje binnen het planvoornemen behouden, waardoor deze beschikbaar blijft als vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

De bomen rond het plangebied zijn waarschijnlijk tevens onderdeel van een groter foerageergebied van vleermuizen uit de omgeving. Ook in dit geval kunnen negatieve effecten op voorhand worden uitgesloten, doordat de omgeving hiervan naar ons inzicht voldoende alternatieven biedt. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van de meeste beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Zo zijn de sloten rond en binnen het plangebied niet geschikt bevonden als leefgebied voor otters door de afwezigheid van geschikte oevervegetatiestructuren en zijn er geen burchten van dassen of bevers, nesten van eekhoorns of geschikte boomholtes voor boommarter aangetroffen. Uitzondering hierop wordt gevormd door de waterspitsmuis.

Waterspitsmuis

Uit de ruime omgeving van het plangebied (ter hoogte van Giethoorn) zijn enkele recente (<10 jaar) waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (bron: NDFF). Leefgebied van deze soort bestaat uit open, waterrijke landschappen met een ontwikkelde oever- en watervegetatiestructuur. De oevers van de sloten rond en binnen het plangebied beschikken hier niet over. Op de oostelijke oever van de sloot die door het plangebied heen loopt is wel sprake van een marginaal ontwikkelde oevervegetatiestructuur tussen de knotwilgen die hier op de oever staan (figuur 2.4). Ook hier is echter naar ons inzicht geen sprake van geschikt leefgebied voor waterspitsmuis.

Figuur 2.4. Meer ontwikkelde vegetatie op de oever van de sloot die door het plangebied loopt.

Binnen het plangebied kunnen tevens soorten voorkomen die binnen de provincie Drenthe zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Voor deze soorten dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie Bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) waterspitsmuis binnen het planvoornemen kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen tevens andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van diverse reptielen bekend, waaronder adder, gladde slang, hazelworm, ringslang en zandhagedis (bron: NDFF). Dergelijke waarnemingen zijn voornamelijk afkomstig uit natuurgebieden in de omgeving van het plangebied, zoals het Echtenerzand en de Natura2000-gebieden De Wieden, Holtingerveld en Dwingelderveld. Op korte afstand van het plangebied zijn slechts waarnemingen van ontsnapte of uitgezette reptielen, zoals diverse soorten schildpadden, bekend. De aanwezigheid van leefgebied van beschermde reptielen binnen het plangebied kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten op basis van de afwezigheid van geschikt leefgebied. Zo is er geen sprake van geschikt foerageergebied, noch plekken om te overwinteren.

- Negatieve effecten op reptielen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van een drietal beschermde amfibieënsoorten bekend. Dit betreffen Alpenwatersalamander, heikikker en poelkikker (bron: NDFF).

Alpenwatersalamander

Van de soort Alpenwatersalamander zijn sinds 2020 drie waarnemingen gedaan uit de bebouwde kom van Meppel en uit een poel ter hoogte van Koekange (bron: NDFF). Dit betreffen waarnemingen van ontsnapte individuen. De kans dat deze soort zich in korte tijd naar het plangebied heeft kunnen verplaatsen wordt dermate klein ingeschat, dat we het niet realistisch achten om rekening te houden met deze soort bij de voortgang van dit project. De aanwezigheid van Alpenwatersalamander binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Heikikker

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van heikikkers bekend. Deze waarnemingen zijn afkomstig uit het gebied Echtenerzand en het Natura2000-gebied De Wieden (bron: NDFF). Heikikker is een vennensoort bij uitstek, waarvan leefgebied voornamelijk bestaat uit wateren in veen- en heidegebieden. Intensief beheerde agrarische sloten worden slechts incidenteel gebruikt als voortplantingswater. Gezien de afstand tussen het plangebied en bovengenoemde gebieden, evenals de afwezigheid van geschikt voortplantingswater van heikikker op kortere afstand van het plangebied kan de aanwezigheid hiervan binnen het plangebied naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten. Ook de aanwezigheid van landhabitat van heikikker binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Poelkikker

Uit de omgeving van het plangebied zijn tevens waarnemingen van poelkikkers bekend. De dichtstbijzijnde waarnemingen van deze soort bevinden zich op relatief korte afstand van het plangebied, op ca. 3 km afstand (bron: NDFF).

Poelkikker is als soort zeer kritisch naar voorplantingswater, dat bestaat uit voedselarm, snel opwarmende wateren. De sloten binnen en rond het plangebied voldoen hier naar ons inzicht niet aan. De sloten zijn te voedselrijk, zichtbaar aan de hoeveelheid algen in het water. Daarnaast wordt de sloot langs het noordoosten van het plangebied beschaduwd door een bomenrij. De aanwezigheid van voortplantingswater en landhabitat van poelkikker binnen en vlak buiten het plangebied kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) beschermde amfibieënsoorten, waaronder heikikker en poelkikker binnen en vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort binnen deze groep die redelijkerwijs binnen het plangebied voor kan komen is grote modderkuiper. In Nederland staat deze soort bekend als poldervis, waarvan leefgebied bestaat uit wateren met een goed ontwikkelde sliblaag. De sloten rond en binnen het plangebied beschikken over een dergelijke sliblaag. Daarnaast zijn uit de omgeving van het plangebied, voornamelijk uit sloten rond Meppel diverse recente (<10 jaar) waarnemingen van deze soort bekend (bron: NDFF). De aanwezigheid van grote modderkuiper in de sloten rond en binnen het plangebied kan hierdoor naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van grote modderkuiper in de sloten binnen en rond het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde zoetwatervissen als gevolg van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Van dergelijke habitateigenschappen is binnen het plangebied geen sprake. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders en worden er geen geschikte waterlichamen aangetast waarin beschermde libellen zich voort kunnen planten.

- Negatieve effecten op leefgebied van beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied is niet aangewezen als weide- of akkervogelleefgebied, of als ganzenrustgebied. Daarnaast is het plangebied geen onderdeel van een Natura2000-gebied of het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) (bron: Kaartportaal Provincie Drenthe).

Negatieve effecten op deze gebieden als gevolg van het planvoornemen (anders dan ten gevolge van stikstofuitstoot) kunnen op voorhand worden uitgesloten. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in deze.

- Negatieve effecten op beschermde gebieden (anders dan effecten als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Het plangebied bevindt zich op ca. 5,8 km, 7,1 km, 10 km, 11,1 km en 14,4 km afstand van de Natura2000-gebieden Holtingerveld, De Wieden, Dwingelderveld, Olde Maten & Veerslootslanden en Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype ten opzichte van het plangebied bevindt zich in het Natura2000-gebied Holtingerveld, op ca. 6,5 km afstand van het plangebied (bron: AERIUS calculator). Binnen het planvoornemen worden ruim 100 nieuwbouwwoningen gerealiseerd, waarbij onder andere diverse grondwerkzaamheden worden uitgevoerd, bijvoorbeeld voor de aanleg van funderingen. Als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen hiervoor komt extra stikstof vrij. Hoewel het plangebied zich op relatief grote afstand van het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitatype bevindt, kunnen we niet op voorhand uitsluiten dat de werkzaamheden, maar ook de toekomstige situatie, gepaard zullen gaan met negatieve effecten hierop. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in dezen en bepaalt of de uitvoering van een AERIUS-berekening benodigd is voor de voortgang van het project.

- Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen als gevolg van de uitstoot van extra stikstof bij de uitvoering van het planvoornemen en de in gebruik name van de toekomstige situatie kan niet op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Het plangebied bevindt zich op de grens van de bebouwde kom van Ruinerwold. Indien de bomen binnen en rond het plangebied zich buiten deze grens bevinden en binnen het planvoornemen worden gekapt, is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen of onder begeleiding van een ecooloog.
Vogels	Steenuil	Mogelijk	X				Nader onderzoek.
Vissen	Grote modderkruiper	Mogelijk			X		Nader onderzoek.
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht.
Gebiedsbescherming	(extra)Stikstofuitstoot	Mogelijk					AERIUS berekening.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Kap bomen voorkomen. Anders → Informeren provincie Drenthe

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Steenuil

De aanwezigheid van een jaarrond beschermd nest, dan wel leefgebied van steenuil binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Gezien de aard van de werkzaamheden adviseren we om nader onderzoek uit te voeren om dit vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Het nader onderzoek dient uitgevoerd te worden aan de hand van drie gerichte veldbezoeken. Indien een jaarrond beschermd nest van steenuil binnen het plangebied wordt aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Drenthe, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Grote modderkruiper

De aanwezigheid van leefgebied van grote modderkruipers in de sloten binnen en rond het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van eDNA analyse, waarbij watermonsters worden verzameld uit verschillende delen van het plangebied, welke vervolgens in het lab worden geanalyseerd.

op genetisch materiaal van grote modderkruipers. Indien dit wordt aangetroffen, dient voor grote modderkruiper een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Drenthe, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. De algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

(extra)stikstofuitstoot

Het planvoornemen bestaat uit het realiseren van ruim 100 nieuwbouwwoningen. Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen, bijvoorbeeld in het Holtingerveld op 6,5 km afstand van het plangebied als gevolg van de uitstoot van extra stikstof kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om een AERIUS berekening uit te voeren om de uitstoot van stikstof als gevolg van het planvoornemen in kaart te brengen voorafgaand aan de werkzaamheden.

Houtopstanden

Het plangebied bevindt zich op de grens van de bebouwde kom van Ruinerwold. Indien dit er vlak buiten valt en indien er binnen het planvoornemen bomen worden gekapt, kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren vast te stellen of er binnen het planvoornemen bomen worden gekapt. Indien hier sprake van is, adviseren we om contact op te nemen met de gemeente De Wolden om vast te stellen waar de grens van de bebouwde kom zich bevindt en of er sprake is van een meld- en/of herplantingsplicht.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli).
- **Steenuil:** Nader onderzoek.
- **Grote modderkruiper:** Nader onderzoek.
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.
- **(extra)Stikstofuitstoot:** AERIUS berekening.
- **Meld- en/of herplantingsplicht:** Kap van bomen binnen het planvoornemen vermijden. Anders → Informeren gemeente De Wolden.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS-calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDFF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

Kaartportaal Provincie Drenthe

<https://kaartportaal.drenthe.nl/portal/home/>

Kennisdocument Steenuil

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.o.pdf>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Drenthe

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie en Drenthe vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Drenthe is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6940.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Drenthe.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie en Drenthe, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincies hebben de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Drentse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.